

TESTI: MITEN HAVAITA VÄKIVALTAISUUS KUMPPANISSA?

Vastatkaa kysymyksiin KYLLÄ tai EI.

1. Onko seurustelukumppanisi mustasukkainen, omistushaluinen ja vaativa? Mustasukkaisuus voi kohdistua myös ystäviisi tai sukulaisiisi.
2. Alkoiko seurustelunne nopealla tunneperäisellä kiintymyksellä? Tuliko sinusta hänen tunteittensa ja odotustensa keskipiste, jota ilman hän ei voi elää? Onko hänellä epärealistisia odotuksia sinua kohtaan? Vain sinäkö voit tehdä hänet onnelliseksi?
3. Saako hän lähes koko ajan sinut tuntemaan, että sinun on oltava jatkuvasti pahoillasi jostakin tai pyydeltävä anteeksi? Tuleeko sinulle hänen seurassaan tunne, ettet tee oikeastaan koskaan mitään oikein?
4. Arkailenko kertoa omia mielipiteitäsi hänen seurassaan tai pelkäätkö näitä tilanteita?
5. Käyttäytyykö hän toisinaan täysin eri tavoin ulkopuolisten seurassa kuin sinun kanssasi kahdestaan?
6. Odottaako hän sinun noudattavan hänen ohjeitaan ja määräyksiään?
7. Onko hänellä tiukat mielipiteet sukupuolirooleista? Onko hänellä vahvat käsitykset siitä, millainen miehen tai naisen tulee olla?
8. Syyttääkö hän useimmiten toisia ihmisiä tai olosuhteita, kun ongelmia ilmenee?
9. Laskeeko hän joskus "leikkiä" kustannuksellasi tai tekeeko sinusta muiden seurassa sellaisia huomautuksia, että nolostut ja tunnet häpeää?
10. Pelkäätkö häntä, kun hän vihastuu?
11. Onko hänellä seksiin liittyviä vaatimuksia tai itsestäänselvyyksiä? Onko hän joskus valmis käyttämään vaikka voimakeinoja saadakseen seksuaalista nautintoa?
12. Onko hän uhannut sinua väkivallalla?
13. Osoittaako hän julmuutta kotieläimille tai lemmikeille?
14. Onko hän koskaan rikkonut tavaroita luonasi tai kodissanne?
15. Onko hänen lapsuuden perheessään hänen vanhempansa / erityisesti hänen omaa sukupuoltaan oleva vanhempansa käyttänyt väkivaltaa?
16. Onko hän milloinkaan käyttänyt fyysisiä voimakeinoja riitänne aikana, esimerkiksi ravistellut sinua olkapäästä?
17. Kohtelee hän sinua toisinaan karkeasti? Käyttääkö hän fyysisiä voimakeinoja saadakseen sinut tekemään, mitä haluaa?
18. Onko hän käyttäytynyt väkivaltaisesti aikaisemmassa seurustelutai parisuhteessaan?

TESTIN TULOKSET

Laske yhteen EI-vastaukset ja KYLLÄ-vastaukset. Arvioi eri vastaustesi määrää seuraavan palautteen valossa. Pohdi, miksi testissä mainitut ominaisuudet ja käyttäytymistavat saattavat ennakoita vakavaa väkivaltaa.

PALJON EI-VASTAUKSIA

Mitä useammin vastasit EI, sitä iloisempi voit olla seurustelukumppanistasi. Hän selvästikin kunnioittaa ja arvostaa sinua eikä hyväksy väkivallan käyttöä ihmissuhteissa. Tämä on välttämätöntä hyvälle rakkaussuhteelle. On tärkeää, että et itsekkään sorru KYLLÄ -vastausten mukaiseen vääryyden vallankäyttöön etkä koskaan hyväksy sitä kumppaniltasi.

PALJON KYLLÄ-VASTAUKSIA

Mitä useammin jouduit vastaamaan KYLLÄ, sitä todennäköisemmin olet tekemisissä sellaisen ihmisen kanssa, joka sallii itselleen väkivallan käytön ihmissuhteissaan. Aika ajoin hän tosin saattaa esittää ihaniakin rakkauden-

tunnustuksia, anteeksipyyntöjä tai hellyyden osoituksia. Älä kuitenkaan anna näiden tunnustusten sumentaa arvostelukykyäsi. Älä koskaan usko, että hänen väkivaltaisuutensa johtuu sinusta, vaikka hän niin väittäisikin. Väkiältä ei ole koskaan kenenkään muun kuin väkivallan käyttäjän omaa syytä. Valitettavasti väkivaltainen käytös ei yleensä vähene itsestään, vaan voimistuu ajan kuluessa. Väkivaltaisuutta ei näe ihmisen ulkonäöstä. Tällaisen ihmisen on vaikeaa tuntee myötätuntoa sitä ihmistä kohtaan, jota kohtelee loukkaavasti. Hän ei usko, että hänen tekonsa oikeasti satuttavat. Useimmiten hän ajattele toimivansa oikein. On tärkeää, että kerrot kumppanillesi, millä tavoin hän loukkaa sinua ja ettet voi hyväksyä tällaista kohtelua. Jos kumppanisi ei paranna tapojaan, sinun on hyvä oman turvallisuutesikin vuoksi miettiä, haluatko enää olla hänen kanssaan. Kun mietit tätä asiaa, tukeudu ystäviisi, perheesi tai vaikkapa auttavien puhelimiin tarjoamaan tukeen. Älä usko, että itse voit lopettaa kumppanisi väkivallan käytön tai saada hänet haluamaan väkivallasta luopumista. Se on yksin hänen vallassaan.

Lähde: Perttu, Mononen-Mikkilä, Rauhala, Särkkälä (1999) *Päänavaus selviytymiseen. Väkiältä kokeneiden naisten käsikirja*. Jyväskylä.

MITEN RIIDELLÄ RAKENTAVASTI?

Puhu riitapukarillesi MINÄ-viestien avulla esimerkiksi seuraavaan tapaan:

1. **Kun olet suuttunut jollekin, puhu hänelle aloittaen aina itsestäsi vaikka seuraavalla tavalla:**
Lauseen alku: "Mua suututtaa se, kun sä...", "Mua ärsyttää se, että...", "Oon vihainen sulle siitä, että...", "Mua loukkasi se, että..." jne.
Lauseen loppu: (toista toisen lausumat sanat mahdollisimman sanatarkasti tai selitä, mikä toisen tekemä teko loukkasi sinua) "Mua suututtaa se, kun sä sanoit, että mulla on tyhmän näköinen tukka", "Mua harmittaa, kun sä eilen lähdit kiitää ja mä jäin yksin siihen porukkaan"
2. **Kerro, mitä muita tunteita, ajatuksia, luuloja ja aikomuksia toisen sanat tai teko sinussa aiheuttivat:**
"Olin aivan raivoissani...Luulin, että tahallasi halusit loukata... Mua harmittaa... Mä ajoin jo lähtee lätkimään..."
3. **Anna toisen sanoa kaikki, mitä hän haluaa. Kuuntele tarkasti. Älä keskeytä tarpeettomasti. Anna toisen vastata luuloihisi eli siihen, ovatko luulosi totta vai eivät. Usko saamiisi vastauksiin.**

4. **Älä nimittle toista tai itseäsi yhdelläkään ilkeällä, halventavalla, syyttävällä, vähättelevällä tai ärsyttävällä nimityksellä, vaikka sinua itseäsi olisikin nimitelty. Älä esitä vähätteleviä ja kielteisiä väitteitä toisen luonteesta, ominaisuuksista tai motiiveista.**
5. **Pyri välttämään liioittelevia sanoja kuten "aina" tai "ei koskaan". Nehän eivät tarkalleen ottaen pidä paikkansa:**
EI: "Sä et sitten koskaan tuu ajoissa"
VAAN: "Mua harmittaa, että sä tulit myöhässä"
6. **Ilmaise riideltäessä myös aidot myönteiset tunteesi ja palautteesi toiselle:**
"Oot kyllä aivan oikeessa siinä, että... Oli mukavaa, että hoidit hienosti... Oot mulle tärkeä"
7. **Kerro toiselle, miten jatkossa toivoisit hänen toimivan vastaavanlaisessa tilanteessa:** "Kun seuraavan kerran ollaan siinä porukassa, niin voisit sä sanoa mulle etukäteen, jos aiot lähtee. Sopiiko?"

TESTI: OLETKO KYNNYSMATTO VAI KÄSINSOLMITTU SILKKIMATTO?

Miten kunnioitat itseäsi, reviiäsi ja itsemääräämisoikeuttasi?

Testi työtöille, pojat voivat tehdä testin esimerkiksi siskonsa tai jonkun muun tuntemansa tytön puolesta.

1. Mitä teet, kun bussissa vierustoverinasi istuva tuntematon mieshenkilö laittaa kätensä polvellesi?

- Jähmetyt paikallasi ja toivot, että bussimatka sujuisi nopeasti.
- Ryntäät pystyyn, ja jäät seuraavalla pysäkillä pois kesken matkan.
- Vaihdat paikkaa.
- Käsket kuuluvalla äänellä miestä siirtämään kätensä pois. Jos näin ei tapahdu, pyydät toisilta apua ja vaihdat paikkaa.
- Isket miestä kyynärpäälläsi kylkeen niin lujaa, että hän putoaa penkiltä / voihkii tuskasta / käy kurkkuusi.

2. Mitä teet, kun rakas poikaystäväsi kättää sinulta seksiä, vaikka et yhtään olisi sillä tuulella?

- Huudat suoraa huutoa, että p..a te miehet vain haluatte.
- Suostut, koska pelkääät muuten menettäväsi poikaystävän.
- Sanot, että poikaystäväsi kiinnostus tuntuu mukavalta, mutta joku toinen kerta tuntuisi vielä mukavammalta ja kieltäytyd kohteliaasti.
- Yrität olla touhukkaan näköinen ja keksiä tekemistä, jotta poikaystäväsi kiinnostus lakkaisi.
- Lähdet ulos hätävalheen turvin.

3. Mitä teet, kun koulusi poikaryhmä nimittelee sinua ulkonäköäsi ja naiseuttasi loukkaavilla sanoilla?

- Kiellät poikia nimittelemästä. Kerrot asian vanhemillesi / jollekin aikuiselle koulussa ja pyydät heitä puuttumaan asiaan.
- Yrität vältellä kaikin keinoin noiden poikien tapaamista. Lintsaat jopa koulusta.
- Kiellät poikia nimittelemästä ja kerrot kaverillesi.
- Kerrot vanhemillesi, mutta kiellät heitä tekemästä mitään.
- Värväät kaveriporukaksi hakkaamaan huutelijat.

4. Mitä teet, kun diskossa poika, jonka kanssa tanssit, alkaa suudella sinua, vaikka et haluaisi?

- Pyydät häntä olemaan niin kiltti, että lopettaa.
- Alat selittää jotain tyhmää juttua.
- Isket nyrkillä pojan silmän mustaksi.
- Et tee mitään. Jähmetyt paikallasi ja yrität selvittää hengissä ällöttävästä kokemuksesta.
- Työnnyt poikaa kauemmaksi ja ilmoitat kovalla äänellä, että et halua.

5. Mitä teet, kun miesopettajasi katse viipyilee inhottavsti kaulaukossasi ja rinnoissasi?

- Käyt pudottamassa mädäntyneen kalan opettajasi postiluukusta.
- Luot vihaisen katseen opettajaasi, ja käyt puhumassa koulussasi. jonkun arvostamasi aikuisen kanssa asiasta ja pyydät häneltä apua.
- Katselet muualle ja yrität kestää.
- Pukeudut mahdollisimman rumasti ja peittävästi.
- Vaihdat luokassa paikkaa.

6. Mitä teet, kun setäsi alkaakin tervehtiä sinua kostein käsi- ja poskisuudelmin?

- Välttelet perhejuhlia, vaikka muuten et sitä haluaisikaan.
- Kerrot kaverille ja välttelet setääsi.
- Kerrot vanhemillesi, että sedän touhut inhottavat, ja pyydät heitä puuttumaan asiaan.
- Alat hävetä itseäsi.
- Vannot vielä kostavasi.

7. Mitä teet, kun väkijoukossa vieras mies työntää kätensä haarojesi väliin?

- Ajattelet, että mies on ihastunut sinuun, ja alat toivoa seurustelua
- Potkaiset miestä sukuelimiin.
- Vaihdat paikkaa ja olet kuin ei mitään tapahtuisi.
- Käsket kovalla äänellä miestä häipymään ja kerrot soittavasi poliisille.
- Vaihdat paikkaa ja mulkaiset miestä vihaisesti.

8. Mitä teet, kun äitisi nähdessään uuden meikkisi, nimittä sinua huoraksi?

- Huudat ja raivoat.
- Alat hävetä itseäsi.
- Alat hävetä äitiäsi.
- Kerrot jollekin aikuiselle.
- Kerrot äidillesi, että hänen nimittelynsä loukkaa sinua ja etsit käsiisi jonkun sellaisen aikuisen, joka on puolellasi ja auttaa sinua pitämään puolesi.

PISTEET:

	A	B	C	D	E
1.	0	2	3	4	1
2.	1	0	4	2	3
3.	4	0	3	2	1
4.	3	2	1	0	4
5.	1	4	0	2	3
6.	2	3	4	0	1
7.	0	1	2	4	3
8.	2	0	1	3	4

TESTIN TULOKSET

PALJON 4 PISTEEN VASTAUKSIA

Erinomaista. Osaat arvostaa ja kunnioittaa omaa ainutlaatuisuuttasi sekä henkistä ja ruumiillista koskemattomuuttasi tavalla, jolla osoitat samalla kunnioitusta myös muita kohtaan. Ymmärrät, että jokainen ihminen on kuin arvokas käsin solmittu silkkimatto. Jatka vain samaan malliin. Turvallisuutesi ei tietysti ole yksin omassa varassasi, mutta yllättävissä tilanteissa osaat toimia. Parasta on se, että osaat turvautua myös muiden kuin itsesi apuun.

PALJON 3 PISTEEN VASTAUKSIA

Hienoa. Annat paljon arvoa itsellesi ja osaat puolustaa reviiäsi, lähes aina. Toimintavoissasi on vielä pientä tarkistamisen varaa, mutta asenteesi ovat kunnossa. Itsensä kunnioittaminen ja puolustaminen jämäkällä toisille vahinkoa tuottamattomalla tavalla on taitolaji, jossa voi kehittyä koko elämänsä ajan.

PALJON 2 PISTEEN VASTAUKSIA

Hyvä. Onnistut joissakin kohdin pitämään puoliasi oikein hyvin ja olemaan jämäkkä. Toisinaan kuitenkin lomaannut etkä tiedä, mitä tehdä. Jatka vain harjoittelua, niin hyvää tulee. Hienointa on se, että et kuitenkaan hyväksy tällaisia itseesi kohdistuvia loukkauksia.

PALJON 1 PISTEEN VASTAUKSIA

No jaa. Tietysti näinkin voi toimia. Kykenet todella raivokkaaseen itsepuolustukseen, mikä äärimmäisessä uhkantilanteessa voi olla ihan tarpeen. Tällaiset tilanteet ovat kuitenkin suhteellisen harvinaisia, ja ylireagoiva asenteesi saattaa johtaa sinut tekoihin, joiden vuoksi joudut asioimaan poliisin kanssa.

PALJON 0 PISTEEN VASTAUKSIA

Voi, voi. Taidat todellakin pitää itseäsi kynnyksimattona. Olet kuitenkin paljon arvokkaampi, joten katso ensimmäiseksi peiliin ja kiitä onneasi siitä, miten hienon ja mukavan ihmisen kanssa saat elellä. Silloin opit vaatimaan muiltakin samaa arvostusta.

TESTI: KUINKA HYVIN LUET MEDIOITA?

1. Näet bussipysäkillä kuvan alusvaatteisiin pukeutuneesta mallista. Mitä ajattelet?

- a) Minun pitää laihduttaa.
- b) Kivat vetimet.
- c) Hienosti jälkikäsitelty kuva! Mutta olisivat ne voineet mallin ruokkiakin, jos kaikki ylimääräinen kuitenkin leikataan pois.

2. Mitä mieltä olet pornosta?

- a) Siitä näkee, millaista seksi on, ja oppii uusia asioita.
- b) Jotkut tykkää, jotkut ei. Voi olla ihan hauskaa ajanvietettä.
- c) Se antaa usein keinotekoisien ja vahingollisen kuvan seksistä ja tarjoaa hyvin kapeat sukupuoliroolit.

3. Mainostauolla näet kaksi mainosta. Ensimmäinen kuvaa kravattikaulaista tietokoneita myyvää miestä, toisessa pullantuoksuihin perheenäiti löytää ratkaisun murheisiinsa uudesta pyykinpesuaineesta. Mitä mietit?

- a) Pitäisiköhän ostaa pesuainetta?
- b) Pitäisiköhän käydä jääkaapilla?
- c) ☐#£*##@☐ !!! (Jotain painokelvotonta.)

4. Lehdessä on haastateltu poliitikkoa, joka on nainen. Artikkelin aiheena on, miten yhdistää työ ja perhe, pääpaino on haastatavan kohtaamilla vaikeuksilla. Mitä ajattelet?

- a) Pitääkö sitä yrittää saada elämässä kaikki? Joku siinä aina kärsii, yleensä perhe.
- b) Ai niillä on mökki Kainuussa, niin on meidän sedälläkin.
- c) Olisipa kiva, jos miesministereiltä kysyttäisiin aina uudestaan ja uudestaan, miten he ovat ehtineet vaipanvaihtoon.

5. Mitä mieltä olet ihmisten pukeutumistyylisestä musiikkivideoilla?

- a) Tosi tyylikästä!
- b) Vähän riippuu. Ihan hyvännäköistä ja trendikästä.
- c) Hassua, että jos siellä kerran on niin kovin kuuma, että vain naiset riisuuntuvat.

TESTIN TULOKSET

ENITEN A-VASTAUKSIA

Medialukutaitosi ei ole vielä kovin kehittyntä. Otat helposti vaikutteita eri lähteistä ja saatat seuraila niiden perässä kuin koiranpentu. Älä kuitenkaan vajoa murheeseen: voit oppia tiedostamaan medioiden toistamat ja vahvistamat ennakkoluulot ja miettiä tahdotko antaa niiden vaikuttaa mielipiteisiisi.

ENITEN B-VASTAUKSIA

Et kiinnitä huomiota medioissa esiintyviin ennakkoluuluihin ja syrjintään. Ne kuitenkin vaikuttavat ajatuksiisi. On tärkeää huomata, että se, mikä esite-

tään totuutena, vaikkapa uutiset, on asenteiden muokkaamaa. On myös tärkeä ymmärtää, että kaikki asiat, joita käsitellään mielipidekysymyksinä, eivät ole puhtaasti makuasioita. Kyseenalaista enemmän, älä suostu johdateltavaksi!

ENITEN C-VASTAUKSIA

Kiinnität huomiota medioissa esiintyviin asenteisiin ja suhtaudut niihin kriittisesti. Et suostu hyväksymään usein kohtaamasi kapeaa ja ennakkoluulojen muovaamaa ihmiskuvaa. Tästä on varmasti hyötyä tulevaisuudessa sekä sinulle että tapaamillesi ihmisille. Jatka samaan malliin!

TESTI: VAIKUTTAAKO SUKUPUOLI SINUN AMMATINVALINTAASI? *Huom! Joissain kysymyksissä eri vaihtoehdot pojille ja tytöille.*

1. Pidät elämistä ja koulukin sujuu hyvin. Ajattelet tulevaisuuden työksesi jotakin eläinten parissa. Miten ratkaiset?

- a) Päätät ryhtyä eläintenhoitajaksi, sillä sinne pääset ihan varmasti.
- b) Tähtäät niin korkealle kuin pääset eli eläinlääkäriksi, sillä haluat käyttää kaikki taitosi hyödyksesi.
- c) Ostat itsellesi keskikokoisen söpön koiran, jonka kanssa lenkkeily hoikentaa.

2. Olet kiinnostunut Teknillisestä korkeakoulusta tai ammattikorkeakoulusta. Mitä ajattelet?

- a) "Ei minun varmasti kannata pyrkiä. En minä varmaan pääse."
- b) "Yritän parhaani ja katson, mihin sillä pääsee."
- c) "En tunne ketään naisinsinööriä. Minustakaan ei siis voi tulla." / "Olen aika hyvä meisselihommissa!"

3. Haluat sairaanhoitajaksi, koska

- a) naiset ovat luonnostaan parempia hoitamaan kuin miehet / haluat tavata paljon naisia.

- b) olet tutkinut kaikki vaihtoehdot huolellisesti läpi ja sairaanhoitajan työ edelleen kiinnostaa sinua eniten, vaikka tiedät, että sairaanhoitaja ansaitsee noin puolet lääkärin palkasta.

- c) valkoinen takki on seksikäs.

4. Näet lehdessä kuvan ison it-firman toimitusjohtajasta. Hän on nainen. Mitä ajattelet?

- a) Tietokoneala kiinnostaa minua, ja minäkin haluaisin saada upean ja hurmaavan pomon.

- b) Vau! Minäkin tähtään toimitusjohtajaksi! Tai sitten valitsen jonkin kansainvälisen yrityksen.

- c) Kivat kynnet, muuta mitenkähän tuo uskaltaa kommentaa niitä miesalasiaan? En minä vain uskaltaisi.

5. Miten valmistaudut ammatinvalintaasi?

- a) Katsot, mitä kaikki tutut tekevät ja valitset saman koulutuksen. Tai sitten teen niin kuin äiti tai isä.

- b) Tutkit huolellisesti kaikki vaihtoehdot ja vertaat alan palkkoja muihin vastaaviin. Lopuksi valitset sen, mikä kiinnostaa sinua eniten.

- c) Et välitä ajatella koko asiaa, ja voihan sitä töihinkin mennä. Bilettämiseen tarvitaan rahaa!

(ks. tulokset viereiseltä sivulta)

Myyttejä, luuloja, ajatusvirheitä

NAISIIN KOHDISTUVA VÄKIVALTA

Naisiin kohdistuva väkivalta ei ole yleistä.

- * Pari- ja läheissuhdeväkivalta on yleisin naisille vammoja aiheuttava väkivallan muoto. Suomessa kuolee vuosittain lähes 30 naista pari- ja läheissuhdeväkivallan uhrina, eli noin yksi nainen joka toinen viikko.

Väkivalta on alempien sosiaaliluokkien ongelma.

- * Parisuhdeväkivaltaa esiintyy kaikissa sosiaaliluokissa. Se ei ole riippuvainen tulotasosta, koulutuksesta tai ammatista.

Väkivalta on useimmiten kertaluontoista ja ohimenevää: kuka tahansa voi joskus menettää malttinsa ja käyttäytyä väkivaltaisesti. Väkivalta loppuu, kun muutamme yhteen, menemme kihloihin, naimisiin tai kun saamme yhteisen lapsen.

- * Parisuhdeväkivallalla on taipumus toistua ja raaistua suhteen jatkuessa. Väkivalta voi alkaa huomaamatta esimerkiksi henkisenä väkivaltana, usein se kuitenkin pahenee kerta kerralta.
- * Väkivalta on useimmiten suunnitelmallista ja tavoitteellisesta, usein lyönnit kohdistuvat kehonosiin, jotka voidaan peittää. Riittävän kauan jatkuttuaan se saattaa johtaa uhrin kuolemaan.

Väkivalta on kahden ihmisen keskinäistä riitelyä.

- * Riitelystä liittyy aina neuvottelu tai sen mahdollisuus. Väkivalta tilanteessa ei neuvotella.

Ongelma ei ole naisiin kohdistuva väkivalta, vaan puolisojen välisen väkivalta: naiset ovat aivan yhtä väkivaltaisia kuin miehet.

- * Naiset ovat useammin läheisen tekemän väkivallan uhrina kuin miehet. Lähisuhteessa naisiin kohdistuva väkivalta on seurauksiltaan vakavampaa kuin miehiin kohdistuva.

SEKSUAALINEN VÄKIVALTA

Naiset sanovat ei tarkoittaessaan kyllä. "Ei se ollut raiskaus, se oli vain rankkaa seksiä".

- * Raiskauksella ei ole mitään tekemistä seksin kanssa. Raiskaus on aina väkivaltaa. Jokaisella on oikeus kieltäytyä seksistä riippumatta aikaisemmista viiheistä, lupauksista tai suhteen laadusta. Se, joka ei kunioita kieltäytymistä, tekee rikoksen.

Naiset ansaitsevat tulla raiskatuiksi. He houkuttelevat miehiä pukeutumisellaan ja ottavat tietoisia riskejä liikkueensa yksin. Humaltunut nainen on vapaata riistaa.

- * Yksikään raiskaus ei ole naisen vika. Vastuu raiskauksesta on aina raiskaajalla. Jokaisella naisella on oikeus pukeutua haluamallaan tavalla ja liikkua missä haluaa mihin vuorokauden aikaan tahansa. Naisen humalatila ei anna kenellekään oikeutta loukata hänen fyysistä koskemattomuuttaan.

Jos väkivalta olisi todella vakavaa, nainen ilmoittaisi siitä viranomaisille.

- * Väkivallasta on vaikeampi puhua, jos väkivallan tekijä on läheinen henkilö tai kumppani. Naiset hakevat apua ensisijaisesti epävirallisia reittejä, useimmiten puhumalla jonkun läheisen kanssa.
- * Naisia hakataan keskimäärin 35 kertaa, ennen kuin he hakevat ulkopuolista apua.

Jos nainen lähtisi suhteesta, väkivalta loppuisi.

- * Väkivalta ei välttämättä lopu eron. Kolmannes väkivaltaisesti puoli-soaan kohtaan käyttäytyneistä miehistä jatkaa entisen kumppaninsa pahoinpitelyä tai sillä uhkailua vielä eron jälkeen.
- * Väkivalta saattaa myös alkaa naisen ilmoitettua erosta. Nainen on suurimmassa vaarassa silloin, kun ilmoittaa miehelle eroavansa sekä kaksi kuukautta eron jälkeen.

Väkivaltaisuus johtuu päihteistä.

- * Useat ihmiset käyttävät päihteitä, mutta he eivät silti käytä väkivaltaa. Päihtymystä käytetään usein selityksenä väkivallalle. Kuitenkin useat niistä, jotka käyttävät väkivaltaa päihtyneenä, käyttävät sitä myös selvänä.

Perheen asiat ovat yksityisiä, eikä ulkopuolisilla ole oikeutta puutua niihin.

- * Perheessä tapahtuva väkivalta on lain mukaan rikos.

Naiset valehtelevat ja liioittelevat. Halutonta naista ei voi raiskata. Jos naiselle ei tullut mustelmia, hänen on täytynyt myöntyä seksiin.

- * Raiskaus ei välttämättä jätä fyysisiä vammoja. Uhri saattaa itseään suojellakseen katsoa viisaammaksi olla tappelematta raiskaajaa vastaan. Usein näkyviä vammoja saanutta uhria uskotaan helpommin.

Raiskaajat ovat sairaita, mielenvikaisia ja päihteitä väärinkäyttäviä miehiä.

- * Raiskaajat ovat enimmäkseen "tavallisia" miehiä. Alkoholi ei oikeuta seksuaalista väkivaltaa.

AMMATINVALINTATESTIN TULOKSET (ks. viereinen sivu)

ENITEN A-VASTAUKSIA

Annat vielä muitten vaikuttaa ajatuksiisi ja ammatinvalintaasi. Koeta tutustua paremmin itseesi ja hanki tietoa erilaisista ammateista, ennen kuin teet lopullisia päätöksiä tulevaisuudestasi. Esimerkiksi lukiossa ehdit miettiä asiaa kolme vuotta. Jos et edelleenkaan tiedä, mitä haluaisit tehdä, vertaile ennakkoluultomasti eri alojen palkkoja. Älä anna vanhanaikaisten käsitysten "naisten ja miesten töistä" vaikuttaa sinuun vaan valitse ammattisi vaikka palkkauksen mukaan. Onnea taulukoiden tutkimiseen!

ENITEN B-VASTAUKSIA

Olet itsenäinen ajattelija ja tähtää korkealle. Tunnet itsesi ja ominaisuutesi

hyvin, etkä anna stereotyyppisten käsitysten vaikuttaa sinuun. On upeaa, että koetat tehdä juuri sitä, mitä haluat, ja otat kaikki kykyä käyttöön riippumatta muista. Onnea opiskeluun ja tulevaan ammattiisi!

ENITEN C-VASTAUKSIA

Sinua ei vielä kiinnosta miettiä kovin vakavasti tulevaisuuttasi tai ammatinvalintaasi. Ehkä muut asiat innostavat sinua nyt enemmän. Pidä hauskaa ja huvittele täysillä, mutta koeta samalla tutustua paremmin itseesi. Hanki tietoa erilaisista ammateista ja pohdiskele, mitä juuri sinä haluaisit tehdä tulevaisuudessa. Selvitä myös, mitä kykyjä ja taitoja sinulla on. Älä anna vanhanaikaisten käsitysten "naisten ja miesten töistä" vaikuttaa sinuun vaan valitse ammattisi vapaasti. Tsemppiä!

Suomalaisen naisen tie kohti tasa-arvoa

NAISTEN OIKEUKSIEN JA ASEMAN EDISTYMINEN

- 1859 Ensimmäinen naisille tarkoitettu ammatillinen oppilaitos, Kättilööpisto perustettiin.
- 1861 Ensimmäinen yksityinen lastentarha perustettiin Helsinkiin.
- 1863 Jyväskylän suomenkielisen seminaarin avaaminen mahdollisti naisten valmistumisen opettajiksi.
- 1864 Naimattomat naiset saivat täysivaltaisuuden täytettyään 25 vuotta.
- 1864 Ensimmäinen nainen otettiin postilaitoksen palvelukseen.
- 1870 Maria Tschetschulin sai ensimmäisenä naisena oikeuden suorittaa ylioppilastutkinnon.
- 1878 Naisille ja miehille yhtäläinen oikeus perintöön
- 1882 Emma Irene Åström sai ensimmäisenä naisena maisterin arvon.
- 1890 Ensimmäinen kansanlastentarha avattiin Helsingissä.
- 1901 Naiset saivat oikeuden opiskella yliopistoissa ilman erivapautta.
- 1906 Naisille äänioikeus ja vaalikelpoisuus valtiollisissa vaaleissa
- 1907 Ensimmäiset naiset valittiin valtiopäiville.
- 1908 Helsingin bordellit suljettiin.
- 1911 Naisten avioitumisikä nostettiin 17 vuoteen.
- 1917 Naisille yleinen äänioikeus kunnallisvaaleissa
- 1919 Vaimoille oikeus ansiotyöhön ilman aviomiehen suostumusta
- 1926 Laki naisten kelpoisuudesta valtion virkoihin
- 1926 Miina Sillanpäästä tuli ensimmäinen naisministeri.
- 1927 Alma Södelhjem nimettiin Åbo Akademin yleisen historian laitoksen professoriksi.
- 1929 Avioliittolaki: naisten ja miesten oikeudellinen yhdenvertaisuus, itsenäiset varallisuus oikeudet ja yhtäläinen vanhemmuus
- 1937 Äitiysavustuslaki
- 1943 Kouluruokailu lakisääteiseksi
- 1944 Laki kunnallisista äitiys- ja lastenneuvoloista
- 1961 Ehkäisy pilleri hyväksyttiin.
- 1962 Samanpalkkaisuus periaate julkiselle ja yksityiselle sektorille
- 1970 Uusittu työsopimuslaki, johon sisältyi syrjinnän kieltävä säännös
- 1970 Laki raskauden keskeyttämisestä
- 1972 Ehkäisy palveluiden yleinen saatavuus turvattiin kansanterveysudistuksella.
- 1972 Asetus tasa-arvoasiain neuvottelukunnasta
- 1973 Laki lasten päivähoidosta
- 1985 Laki lasten kotihoidon tuesta
- 1985 Sukunimilaki: naimisissa oleville naiselle oikeus päättää sukunimestään
- 1986 YK:n naisten oikeuksien sopimus ratifioitiin.
- 1987 Tasa-arvolaki
- 1994 Avioliitossa tapahtuvan raiskauksen kriminalisointi
- 1995 Yksityisellä paikalla tapahtuva pahoinpitely yleisen syytteen alaiseksi
- 1997 Seksuaalirikoksen ja perheväkivallan uhrille mahdollisuus avustajaan ja tukihenkilöön oikeudenkäyntiä varten valtion varoilla
- 1998 Seksuaalirikoslain uudistus
- 1998 Laki lähestymiskiellosta
- 2002 Laki parisuhteen rekisteröimisestä
- 2003 Oikeusministeriön esitys seksipalvelujen oston kriminalisoinnista
- 2003 Hallituksen esitys tasa-arvolain uudistamisesta